

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLAND, STEDEN- EN PLATTELANDSBELEID, SAMENLEVEN,
INTEGRATIE EN INBURGERING, BESTUURSZAKEN, SOCIALE ECONOMIE EN ZEEVISSERIJ

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: de weg naar B1 mondeling in het kader van het
inburgeringstraject**

1. INLEIDING

De kennis van het Nederlands is de sleutel om volwaardig deel uit te maken van onze Vlaamse samenleving en brengt ons allemaal samen. Een goede taalkennis is een van de basisvoorwaarden voor de integratie van nieuwkomers. Het is de beste garantie op een succesvolle schoolcarrière en een job. Nederlands leren, kennen en spreken zorgt ervoor dat de gelijke kansen die Vlaanderen biedt, gegrepen kunnen worden.

Internationaal onderzoek bevestigt dat het beheersen van de taal van de ontvangende samenleving (een “tweede taal”) een belangrijke rol speelt in het integratietraject. Een goede beheersing van de taal zorgt voor kansen op vlak van welzijn, socialisering, toegang tot de arbeidsmarkt en het onderwijs. Nederlands leren loont ook op de arbeidsmarkt. Van wie A1 behaalt, is na 3 jaar gemiddeld 41% aan het werk, wie A2 behaalt 50% en wie B1 of meer behaalt 56%. Met B1 mondeling kan iemand eigen ervaringen en gebeurtenissen bespreken, wensen en verwachtingen uitdrukken, ambities beschrijven en genuanceerdere meningen uiten.¹ Geslacht, leeftijd van aankomst in België, scholingsniveau en migratiereden hebben invloed op de positieve impact van een hoger niveau van NT2 en op het hebben van werk.² Daarnaast blijkt uit de OESO-evaluatie van het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid dat een beperkte kennis van het Nederlands voor 16% van personen niet geboren in de EU de grootste barrière is in de zoektocht naar werk. Dit aandeel behoort tot de hoogste binnen de Europese Unie.³

Het Vlaams regeerakkoord bepaalt het volgende inzake het optrekken van het vereiste taalniveau in het kader van het inburgeringstraject:

“Goede taalkennis is een essentiële voorwaarde voor participatie en om betere perspectieven te hebben op de arbeidsmarkt. We trekken daarom het vereiste taalniveau op naar B1 mondeling. We

¹ Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen.

² Pot, A., Keijzer, M., & De Bot, K. (2020). The language barrier in migrant aging. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 23(9), 1139-1157.

³ www.oecd.org/en/publications/skills-and-labour-market-integration-of-immigrants-and-their-children-in-flanders_4ea309cb-en.html

zorgen voor alle noodzakelijke ondersteuning en flankerende maatregelen om dat niveau vlot te behalen, met bijzondere aandacht voor wie daarnaast ook voltijds werkt.”

De beleidsnota Integratie & Inburgering bepaalt het volgende:

“Goede taalkennis is een essentiële voorwaarde voor participatie en om betere perspectieven te hebben op de arbeidsmarkt. Ik trek daarom het vereiste taalniveau op naar B1 mondeling. Ik zorg voor alle noodzakelijke ondersteuning en flankerende maatregelen om dat niveau vlot te behalen, met bijzondere aandacht voor wie daarnaast ook voltijds werkt en voor personen voor wie het heel moeilijk is om dat niveau te halen.”

Uit recente cijfers blijkt alvast dat inburgeraars gemotiveerd zijn om meer in te zetten om het Nederlands te leren. Zo blijkt uit het OESO-rapport dat reeds 16% van de inburgeraars die een inburgeringscontract ondertekenden tussen 2015 en 2019 het taalniveau B1 of hoger behaalden. Daarnaast blijkt uit de cliëntenbevraging in kader van de proeftuinen voor vervolgtrajecten na inburgering dat 72% van de vragen gefocust is op Nederlands leren.

Met deze mededeling wil ik, als minister van integratie en inburgering, de contouren en principes van het verhogen van het vereiste taalniveau naar B1-mondeling in het kader van het inburgeringstraject en de omkadering hiervan toelichten. Daar waar er een budgettaire impact is, zal in een volgende fase een concrete berekening volgen van de kosten voor de Vlaamse overheid.

2. B1 MONDELING IN HET INBURGERINGSTRAJECT

We verhogen de lat naar B1 mondeling om inburgeraars meer kansen te bieden. Zo geeft een hoger taalniveau meer kansen op werk en laat het toe om beter mee te draaien in de samenleving.. Het verhogen van het doel mag er niet toe leiden dat inburgeraars (veel) langer op de schoolbanken zitten en weggehouden worden van bijvoorbeeld werk. We gaan daarom naar een geïntegreerde aanpak, die integratie tijdens het inburgeringstraject stimuleert en taalverwerving ten goede komt.

Het is uiteraard ook nodig de formele stappen te zetten met het oog op de decretale wijziging om het taalniveau te verhogen. Ik zal dit najaar met dit dossier naar de regering komen. Op deze manier geeft de regering een duidelijk signaal aan de nieuwkomer, de betrokken instanties en de samenleving: we leggen de lat hoger. De inwerkingtreding van de verhoging zal echter bij besluit van de Vlaamse regering voorzien worden, om de nodige tijd en flexibiliteit te geven aan de onderwijsinstellingen en de Agentschappen voor integratie en inburgering.

Hiervoor zetten we in op de volgende kernelementen:

- Contextleren (formeel)
- Oefenkansen (informeel)
- Eigenaarschap en opvolging

A. Focus op lesmomenten in een dagelijkse context

In het huidige inburgeringstraject leren inburgeraars voornamelijk Nederlands in een klassikale context in de centra voor volwassenenonderwijs en basiseducatie. Hoewel dit voor veel cursisten structuur biedt, is dit aanbod voor sommige cursisten moeilijk te combineren met werken of

bijkomende studies.⁴ Een formele leercontext is evenwel nodig om te werken richting verhoging van het taalniveau.⁵

Onderzoek toont aan dat taallessen effectiever zijn wanneer ze worden afgestemd op de context van de leerder. Zo blijkt uit een studie van de KU Leuven dat werkgevers opmerken dat nieuwkomers beter integreren en presteren op de werkvloer wanneer taalonderwijs is aangepast aan hun dagelijkse realiteit. Ook verhoogt de motivatie van taalleerders wanneer de lesomgeving aansluit bij de leefwereld van de cursist.⁶ Daarom wordt door de docenten vandaag al vaak de connectie gelegd met de leefwereld van de cursist. Er zijn onderwijsinstanties die ook taallessen op locatie geven, maar dit is geenszins structureel beleid.

We kiezen daarom, aanvullend naast het klassikale aanbod, voor taallessen aangepast aan de context en gebruiken als kader de 7 rollen van een taalleerder die vandaag in de “maatwerkhoeven” van NT2 gebruikt worden: de beheerder huisvesting en gezinsadministratie, de consument, de cursist/student, de vrijetijdsbesteder, de opvoeder, de werkende en de werkzoekende. Dit doen we door o.a. meer in te zetten op lesmomenten op de school van de kinderen tijdens de schooluren of op de werkvloer van een cursist gedurende zijn werkuren. Enkel zo worden de werkvloer en leefwereld van cursisten een taalmotor voor mensen die het Nederlands niet afdoende machtig zijn. Er zal hiervoor samenwerking nodig zijn met andere beleidsdomeinen, maar ook met werkgevers. Deze laatste groep speelt een cruciale rol in het mogelijk maken van contextgerichte taalverwerving op de werkvloer.

46% van de inburgeraars in 2024 heeft een bachelor- of masterdiploma. Voor hen gaan we ervanuit dat het huidige bestaande systeem voldoende aangepast is om tot B1 mondeling te geraken. Immers, 48% van de inburgeraars die B1 halen, doen dit in minder dan 2 jaar. Bij de uitwerking van deze contextgerichte taalverwerving geven we daarom voorrang aan de NT2-cursisten die geen versneld traject volgen.

Voor de verdere uitwerking van het contextgericht leren van het Nederlands zal samengewerkt worden met de Minister van Onderwijs. De beleidsdomeinen die zich lenen tot contextgericht werken zullen ook mee betrokken worden. Efficiëntie en schaalvoordeel zullen steeds essentiële overwegingen zijn.

B. Maximaal inzetten op oefenkansen en taalondersteuning

Daarnaast is niet enkel het formele lesaanbod van groot belang in het taalverwervingstraject van anderstaligen, maar moeten taalleerders ook buiten het klassikale aanbod voldoende oefenkansen krijgen om dit traject te doen slagen. Het is daarom belangrijk dat cursisten tijdens het leerproces in contact komen met Nederlands. Dit door te spreken met moedertaalsprekers, bijvoorbeeld tijdens hun vrije tijd, op het werk, in het openbaar vervoer, ...⁷ Uit onderzoek blijkt namelijk dat dit een

⁴ [Housen, A.](#), De invloed van sociolinguïstische context op de verwerving van een vreemde/tweede taal, taalleermotivatie en taalattitudes, 2005 – Yin et al. Teacher Effectiveness in Adult Education: The Relationship Between Teacher Characteristics and Student Test Gains and Transitions into Postsecondary Education, 2021.

⁵ [de Greef, M & de Haan M.](#), Impact van de volwasseneneducatie op sociale inclusie in Vlaanderen, kwalitatief onderzoek naar de impact van de volwasseneneducatie, 2024. – [Pulinx R. & De Cuyper, P.](#) Vormen van Nederlands leren door volwassenen in Vlaanderen, een explorerend onderzoek naar aanbod en samenwerking, 2014.

⁶ [Taalunie](#), Advies Taal en nieuwkomers, 2019.

⁷ OECD, “In addition, the heavy focus on academic curricula and the limited scope for incorporating informal and non-formal language learning has led to sometimes long civic integration pathways”, 2023, Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Flanders, Working Together for Integration.

positieve invloed heeft op de spreekvaardigheid en het zelfvertrouwen van taalleerders.⁸⁹ Voor wat betreft de vrije tijd zorgt vandaag de 4de pijler van het inburgeringstraject, het participatie- en netwerktraject, al voor oefenkansen: bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk, op stap gaan met een buddy of deelname aan een vereniging. Gezien het recente ontstaan, zal er een evaluatie gebeuren van het participatie- en netwerktraject. Hierbij zal de nodige aandacht gaan naar de Nederlandstalige context waarbinnen initiatieven plaatsvinden. Maar ook op de werkvloer zorgt taalondersteuning met expliciete instructies en verbeteringen, door bijvoorbeeld een taalcoach op de werkvloer, voor leerwinsten.¹⁰

Bij het creëren van oefenkansen is het belangrijk de samenleving mee te nemen: die moet zich bewust zijn van de rol die ze kan spelen in het taalverwervingsproces. Dit gaat van de burger tot de winkelier, maar zeker ook over de werkgever. Ook hier moet de bedrijfswereld haar verantwoordelijkheid opnemen om taal oefenkansen actief mogelijk te maken op de werkvloer, opdat werknemers hun taalvaardigheden beter kunnen ontwikkelen.

Gezien het belang van taal oefenkansen naast taallessen, zullen oefenkansen meegenomen worden in het Nederlandse leertraject van inburgeraars. Samen met de inburgeraar worden door de agentschappen en het Huis van het Nederlands ook hiervoor de noden op verschillende momenten in het leertraject nagegaan en maximaal ingezet op bijkomende oefenkansen Nederlands op maat (zie punt C.).

Ook zullen de agentschappen integratie en inburgering en het Huis van het Nederlands waken over een voldoende behoeftedekkend en behoeftegericht aanbod voor oefenkansen Nederlands. Vandaag hebben ze reeds de decretale regierol over het NT2-aanbod en monitoren ze de vraag naar NT2 en zorgen ze samen met de NT2-aanbieders voor de afstemming van het aanbod op deze vraag. Deze rol wordt uitgebreid naar het aanbod taal oefenkansen. Dit moet namelijk voldoende divers en kwalitatief zijn. De agentschappen nemen hierin een ondersteunende en coördinerende rol op. Dit doen ze door werkgevers, scholen, lokale besturen, sportverenigingen en andere organisaties te sensibiliseren en samen een visie te ontwikkelen op oefenkansen, deze inhoudelijk en praktisch uit te werken, vrijwilligers op te leiden, en lokale en regionale netwerken over het onderwerp op te zetten. Bij de ondersteuning van werkgevers zal er in het bijzonder aandacht gaan naar het bevorderen van langdurige betrokkenheid.

C. Eigenaarschap en nauwgezette opvolging gedurende het NT2-traject

Aan de start van het inburgeringstraject voeren de agentschappen en het Huis een intakegesprek met de inburgeraar. Gedurende deze intake bepalen zij het leerprofiel van de inburgeraar en gaan zij, samen met de inburgeraar, op zoek naar het meest geschikte NT2-aanbod op maat. In de verdere uitvoering van deze mededeling, zal ik deze werking evalueren en afstemmen op het nieuwe beleid. De doelstelling van deze intake blijft een snelle doorstroming en toeleiding naar een aangepast NT2-aanbod.

Het is belangrijk dat de inburgeraar vanaf de start eigenaarschap opneemt voor zijn taalleertraject en zelf actief aan de slag gaat met de taalverwerving. Dit is belangrijk voor de motivatie: het moet duidelijk zijn wat de meerwaarde is van het leren van het Nederlands. Het contextgericht leren en de 7 rollen zijn hierbij essentieel.

⁸ [Tam Shu Sim & Marziyeh Nekoueizadeh](#), Second Language Acquisition in Informal Setting, 2014 – [Kurt Candilas](#), Informal Linguistic Environments: Implications to Oral English Skills, 2018

⁹ Baumeister, R. F., Campbell, J. D., Krueger, J. I., & Vohs, K. D. (2003). Does High Self-Esteem Cause Better Performance, Interpersonal Success, Happiness, or Healthier Lifestyles? Psychological Science in the Public Interest, 4(1), 1–44.

¹⁰ Prof. Dr. Bart Deygers & Marieke Vanbuel, Tweedetaalverwerving bij volwassenen: wat werkt en wat kan jij ermee?

Een nauwgezette opvolging van de inburgeraar is belangrijk om die motivatie hoog te houden en om te kunnen inspelen op een gewijzigde leef-, gezins- en werksituatie van inburgeraars. Uit onderzoek blijkt dat begeleiding en opvolging gedurende het leertraject leidt tot meer motivatie van taalleerders en hierdoor minder uitval.¹¹

Bijkomende opvolgmomenten zijn belangrijk om de inburgeraar goed op te volgen en te begeleiden tijdens het hele taalleertraject. De onderwijsinstellingen begeleiden de cursisten op pedagogisch vlak (bijvoorbeeld doorverwijzing naar logopedie). De agentschappen en het Huis van het Nederlands nemen hier op dit moment nog geen rol in op. Daarom bekijken we welke aanvullende begeleidingsrol zij kunnen opnemen. De pedagogische opvolging en de evaluatie van het taalniveau blijft een exclusieve bevoegdheid van de onderwijsinstellingen.

De lat ligt voor iedereen op B1 mondeling. Er wordt niemand a priori vrijgesteld. Echter, indien op een specifiek moment in het taalleertraject op basis van objectieve criteria ingeschat wordt door de onderwijsinstelling dat dit doel onhaalbaar is, bv. voor sommige cursisten die het traject begonnen als ongeletterde, kan het traject anders vormgegeven worden. Na het behalen van het A2-niveau kan overgeschakeld worden naar een traject waarbij de formele omkadering die voorzien wordt, focust op het versterken van het behaalde taalniveau met de nadruk op de mondelinge vaardigheden.

3. BRUSSEL

Het Vlaamse inburgeringstraject in Brussel wordt door het Agentschap Integratie en Inburgering – BON en het Huis van het Nederlands Brussel vormgegeven. Dit Vlaams inburgeringstraject is inhoudelijk identiek aan de inburgeringstrajecten in de rest van Vlaanderen.

De minister voor Brussel is bevoegd voor de coördinatie van het algemeen beleid rond Nederlands in Brussel. Vandaar dat ik bij de uitwerking van deze mededeling nauw zal samenwerken met de minister voor Brussel, zodat initiatieven maximaal op elkaar afgestemd kunnen worden.

De Vlaamse minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij,

Hilde CREVITS

¹¹ [Els Deslé](#), Motivatieonderzoek NT2-leerders, 2023.